

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

ΦΟΡΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ¹

Δέσποινα Οικονόμου,²

Κοιν. Λειτουργός

Ο Σ.Κ.Λ.Ε. ευχαριστεί τη Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού για την πρόσκληση να συμμετάσχει με εισήγηση, στο επιμορφωτικό πρόγραμμα για τους Μετανάστες και Παλινοστούντες. Επίσης συγχαίρει τη Γ. Γραμματεία για την πρωτοβουλία που είχε να διοργανώσει το Σεμινάριο, αναγνωρίζοντας έτσι την ανάγκη για επιμόρφωση στον τομέα αυτό, καθώς και τη χρησιμότητα ανταλλαγής απόψεων και εμπειρίας ανάμεσα σε επαγγελματίες του κλάδου, τόσο σε εθνικό όσο και σε διακρατικό επίπεδο.

Είναι γεγονός ότι Κοινωνικοί Λειτουργοί στελεχώνουν υπηρεσίες και φορείς που ασχολούνται με μετανάστες και παλινοστούντες. Η κοινωνική εργασία είναι ένα επάγγελμα που στηρίζεται στη συσσωρευμένη εργασία. Παρέχει γνώσεις που επιτρέπουν στους Κοινωνικούς Λειτουργούς να αναγνωρίζουν και να ερμηνεύουν τις αιτίες των κοινωνικών προβλημάτων και να προτείνουν λύσεις για την αντιμετώπισή τους, στα πλαίσια της γενικότερης κοινωνικής πολιτικής. Έχουν δηλ. οι Κοιν. Λειτουργοί τα εφόδια να μπορούν να αντιμετωπίσουν πολλαπλά κοινωνικά προβλήματα.

Ως τέτοιοι επιστήμονες λοιπόν, ασχολήθηκαν και ασχολούνται αποτελεσματικά με τα προβλήματα των μεταναστών και των παλινοστούντων, εφαρμόζοντας προγράμματα επανένταξης, επαγγελματικής απασχόλησης, εκπαίδευσης κλπ., μέσω των φορέων στους οποίους εργάζονται, τόσο στο Δημόσιο Τομέα (Υπουργείο Εργασίας, Υγείας, Πρόνοιας και Κοιν. Ασφαλίσεων, Ο.Α.Ε.Δ., Ε.Ο.Π. κ.ά.) όσο και στον Ιδιωτικό τομέα (Διεθνής Κοινωνική Υπηρεσία, Κέντρο Συμπράστασης Παλινοστούντων, Αρχιεπισκοπή κ.ά.).

Οι φορείς που απασχολούν Κοιν. Λειτουργούς στον τομέα της μετανάστευσης και παλινόστησης, αντιπροσωπεύονται στο Σεμινάριο και σίγουρα θα μεταφέρουν την εμπειρία και τις

1. Το άρθρο αυτό αποτελεί εισήγηση της κ. Δέσποινας Οικονόμου, ως Εκπροσώπου του ΣΚΛΕ στο Επιμορφωτικό Πρόγραμμα για Κοινωνικούς Λειτουργούς με θέμα: "Μετανάστες Παλινοστούντες" το οποίο οργάνωσε η Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού 1-15 Νοεμβρίου 1990

2. Η Δέσποινα Οικονόμου είναι μέλος του Δ.Σ. του ΣΚΛΕ

απόψεις τους. Πάντως φαίνεται ότι ο μόνος φορέας που αυτή τη στιγμή ασχολείται αποκλειστικά με μετανάστες/παλινοστούντες, είναι το Κέντρο Συμπαράστασης Παλινοστούντων της Ιεράς Συνόδου της Ελλάδος.

Ο αριθμός των απασχολούμενων Κοιν. Λειτουργών είναι ένας στην Αθήνα και δύο στη Θεσσαλονίκη. Επίσης η Διεθνής Κοινωνική Υπηρεσία ασχολείται με μετανάστες/παλινοστούντες σε ένα σημαντικό ποσοστό. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο Εθνικός Οργανισμός Πρόνοιας ασχολήθηκε με μετανάστες/παλινοστούντες στα πλαίσια του Προγράμματος Καταπολέμησης της Φτώχειας, το οποίο όμως αρχικά στόχευε στην ένταξη επαναπατρισθέντων πολιτικών προσφύγων.

Ο Σ.Κ.Λ.Ε. θα ήθελε να επισημάνει ότι τα προβλήματα που δημιουργεί η μετανάστευση/παλινόστηση δεν αντιμετωπίζονται μόνο από τους εξειδικευμένους φορείς αλλά και από τους κοινωνικούς λειτουργούς που εργάζονται για το ευρύτερο πληθυσμό. Κοιν. Λειτουργοί Νοσοκομείων, Ιδρυμάτων, Φυλακών, Αστικών Κέντρων, ΚΑΠΗ, κλπ., έρχονται αντιμέτωποι με προβλήματα που έχουν τις ρίζες τους στη μετανάστευση/παλινόστηση.

Η εργασία με μετανάστες και παλινοστούντες παρουσιάζει ορισμένες ιδιαιτερότητες που βασίζονται στην αναγκαιότητα γνώσεων του κοινωνικού, οικονομικού και πολιτιστικού επιπέδου της χώρας υποδοχής, γνώσεων πάνω σε διακρατικά, ασφαλιστικά ζητήματα στο σύστημα πρόνοιας και παροχών και τέλος, γνώσεων πάνω στην ιδιαιτερότητα της ψυχολογίας του μετανάστη. Γι' αυτό ο Σ.Κ.Λ.Ε. αναγνωρίζει την ανάγκη εξειδίκευσης μεν των κοινωνικών λειτουργών που εργάζονται άμεσα μόνο με μετανάστες και παλινοστούντες, αλλά και την επιμόρφωση όλων των κοινωνικών λειτουργών που εργάζονται σε φορείς που αντιμετωπίζουν κατά καιρούς περιπτώσεις με προβλήματα που επηρεάζονται από εμπειρίες μετανάστευσης/παλινόστησης.

Οι σχολές Κοινωνικής Εργασίας θα πρέπει να συμπεριλάβουν στο περιεχόμενο σπουδών περισσότερες γνώσεις γύρω από τις σύγχρονες μορφές του μεταναστευτικού προβλήματος καθώς και μαθήματα Διεθνούς Κοινωνικής Εργασίας. Ο Σ.Κ.Λ.Ε. θέλοντας να συμβάλει στην κάλυψη του κενού στον τομέα της επιμόρφωσης, έκανε πρόσφατα πρόταση για έγκριση από την Ε.Ο.Κ. ενός επιμορφωτικού προγράμματος γύρω από την κοινωνική εργασία με μετανάστες, παλινοστούντες, αλλοδαπούς και πρόσφυγες. Στον τομέα τώρα της διακρατικής συνεργασίας των φορέων που εργάζονται κοινωνικοί λειτουργοί, που ασχολούνται με μετανάστες δεν έχουμε πολλά να πούμε. Διαπιστώνεται ότι οι ιδιωτικοί φορείς όπως η Διεθνής Κοινωνική Υπηρεσία και το Κέντρο Συμπαράστασης Παλινοστούντων λόγω της φύσης και της δομής τους έχουν αναπτύξει ένα ικανοποιητικό δίκτυο επικοινωνίας και συνεργασίας με τη Γερμανία όσον αφορά το χειρισμό περιπτώσεων. Στο Δημόσιο και ευρύτερο τομέα όμως υπάρχει ακόμα πολύς χώρος για ανάπτυξη συνεργασίας.

Ο Σ.Κ.Λ.Ε. βλέπει τη συνεργασία αυτή όχι μόνο στο επίπεδο ανταλλαγής πληροφοριών και εξυπηρετήσεων στην αντιμετώπιση περιπτώσεων αλλά και σε ευρύτερο επίπεδο που θα μπορούσε να περιλαμβάνει σε βάθος έρευνα και μελέτη και συντονισμένο σχεδιασμό αντιμετώπισής τους τόσο στη χώρα υποδοχής όσο και στη χώρα παλινόστησης. Πιστεύουμε ότι προτάσεις συγκεκριμένης συνεργασίας θα βγουν και από το Σεμινάριο.

Παρακολουθώντας τις σύγχρονες πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις ο Σ.Κ.Λ.Ε. θα ήθελε να επισημάνει ότι όσον αφορά τη Γερμανία η συνεργασία θα μπορούσε να επεκταθεί όχι μόνο στον παραδοσιακό τομέα μετανάστευσης/παλινόστησης σε σχέση με την Ελλάδα, αλλά και σε ένα νεότερο τομέα που αφορά πρόσφατες μετακινήσεις πληθυσμών.

Αναφερόμαστε στο φαινόμενο μαζικής μετακίνησης ομογενών από χώρες της πρώην Ανατολικής Ευρώπης που λόγω των πρόσφατων εξελίξεων επαναπατρίζονται (;) μεταναστεύουν (;) στη χώρα καταγωγής τους. Δηλαδή, το φαινόμενο των Ποντίων από τη Σοβιετική Ένωση και των Βορειοηπειρωτών από την Αλβανία που έρχονται στην Ελλάδα και το αντίστοιχο φαινόμενο των Γερμανικής καταγωγής πολιτών από τη Ρουμανία, Ουγγαρία, Ανατολική Γερμανία κλπ. που πηγαίνουν στην ενωμένη πλέον Γερμανία.

Πιστεύουμε ότι η εμπειρία της Γερμανίας τόσο στα θέματα υποδοχής όσο και ένταξης των ανθρώπων αυτών θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη. Θα θέλαμε να επισημάνουμε στους αρμόδιους φορείς τη σπουδαιότητα μιας τέτοιας συνεργασίας τώρα που τα φαινόμενα αυτά είναι ακόμη σε σχετικά αρχικό στάδιο.

Τέλος, στον τομέα συνεργασία των φορέων που ασχολούνται με την μετανάστευση/παλινόστηση, ο Σ.Κ.Λ.Ε. θα πρότεινε όχι μόνο συνεργασία ανάμεσα στη χώρα καταγωγής (δηλ. την Ελλάδα) και στη χώρα υποδοχής (δηλ. τη Γερμανία) αλλά και ανάμεσα και στις χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου που έχουν παρόμοιες εμπειρίες όσον αφορά την μετανάστευση/παλινόστηση. Η Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, εταίροι μας σήμερα στην Ε.Ο.Κ. έχουν και το δικό τους μερίδιο στο φαινόμενο μετανάστευση/παλινόστηση από το Νότο προς το Βορρά. Τι κάνουν οι χώρες αυτές για τους δικούς τους παλινοστούντες; Μπορεί να αναπτυχθεί μια πολιτική του Νότου για την παλινόστηση; Πώς χειρίζονται οι κοινωνικοί λειτουργοί τους υπόλοιπους μεσογειακού... ταπεραμέντου μετανάστες/παλινοστούντες;

Πιστεύουμε πως η ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών και προς αυτή την κατεύθυνση θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη.